

Informacja na temat zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia psychicznego

Zgodnie z zapisem art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego „ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane”. Według powyższej ustawy w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Według danych Światowej Organizacji Zdrowia blisko miliard ludzi na świecie doświadcza zaburzeń psychicznych. Średnio co 40 sekund jedna osoba na świecie traci życie w wyniku zamachu samobójczego. Od lat eksperci wskazują na wyzwanie dla zdrowia publicznego, jakim jest ochrona zdrowia psychicznego. Problem zaburzeń i chorób psychicznych stał się szczególnie istotny w ostatnich latach.

Ze względu na wzrost znaczenia zdrowia psychicznego, w kontekście zwiększenia społecznych zagrożeń, takich jak skutki pandemii COVID-19, zmiany w trybie życia, rozluźnienie więzi społecznych czy doświadczanie wydarzeń powodujących traumę, niezbędna jest kontynuacja strategii na rzecz rozwoju systemu ochrony zdrowia psychicznego w Polsce. Jednym z działań przewidzianych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 jest m.in. określenie katalogu działań, które mają być podejmowane przez administrację publiczną w celu zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej i dostępnej opieki zdrowotnej. Dotyczy to także innych form opieki i pomocy, które są niezbędne do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Chodzi także o kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, w szczególności zrozumienia, akceptacji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Statystycznie w Polsce co czwarta osoba miała lub będzie mieć problemy ze zdrowiem psychicznym. Niezwykle istotne jest prowadzenie działań przeciwdziałających niekorzystnej sytuacji epidemiologicznej polegającej na wysokim obciążeniu populacji skutkami zdrowotnymi, społecznymi i ekonomicznymi wywołanymi przez zaburzenia psychiczne, wśród których wyróżnia się: zaburzenia afektywne, psychotyczne, niepsychotyczne, zaburzenia związane z używaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych.

Ustanowienie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 to główny cel przyjętego 30 października 2023 roku przez Radę Ministrów rozporządzenia. Program ten jest kontynuacją NPOZP na lata 2017-2022 i zakłada odejście od leczenia zamkniętego w dużych szpitalach monospecjalistycznych na rzecz tzw. środowiskowego modelu opieki, opartego na Centrach Zdrowia Psychicznego. Obecnie w Polsce funkcjonuje 105 Centrów, w tym jednaście w województwie śląskim (Chorzów, Bytom, Cieszyn, Bielsko-Biała, Toszek, Wodzisław Śląski, Częstochowa, Tarnowskie Góry, Międzybrodzie Bialskie, Rybnik, Mikołów), które działając na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 czerwca 2023 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego, integrują opiekę medyczną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi, poprzez łączenie wsparcia ambulatoryjnego, szpitalnego i środowiskowego.

Gmina, realizując zapisy Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 zobowiązana jest upowszechniać środowiskowy model psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz

podejmować działania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego polegające między innymi na: zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki - adekwatnej do ich potrzeb oraz udzielaniu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom w przedszkolach, szkołach i placówkach.

Wśród celów i zadań ujętych w powyższym Programie i przypisanych kompetencjami samorządowi powiatu znalazło się m.in. opracowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego, zawierającego szczegółowy plan zapewnienia mieszkańcom koordynowanych, medycznych i społecznych świadczeń.

W dniu 25 stycznia 2024 roku Rada Miejska w Sosnowcu podjęła Uchwałę Nr 1350/LXXXV/2024 w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Sosnowca na lata 2024-2027, który jest dokumentem o charakterze programowym w zakresie lokalnej polityki zdrowotnej, przyjmowanym w czteroletnim okresie prognozowania, ukierunkowującym działania samorządu Miasta Sosnowca w obszarze zdrowia psychicznego. Program obejmuje diagnozę w odniesieniu do wybranych aspektów stanu zdrowia psychicznego oraz wyznacza docelowe kierunki działań polityki zdrowotnej w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

Cele i zadania programu są realizowane w ramach statutowej działalności między innymi przez:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu,
2. Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia w Sosnowcu,
3. Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z zaburzeniami psychicznymi „SALVE” w Sosnowcu,
4. Sosnowiecki Szpital Miejski Sp. z o. o. w restrukturyzacji,
5. Centrum Zdrowia Dziecka i Rodziny im. Jana Pawła II w Sosnowcu Sp. z o. o.,
6. podmioty lecznicze udzielające świadczeń zdrowotnych osobom z zaburzeniami psychicznymi,
7. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sosnowcu,
8. placówki oświatowe, w tym Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne w Sosnowcu,
9. Komendę Miejską Policji w Sosnowcu,
10. instytucje i organizacje pozarządowe świadczące pomoc i wsparcie osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom

Działając na podstawie zapisu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 oraz zgodnie z Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Sosnowca na lata 2024-2027, Zarządzeniem Nr 286 Prezydenta Miasta Sosnowca z dnia 17 maja 2024 roku powołano Zespół koordynujący realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Sosnowca na lata 2024-2027. Celem Zespołu jest koordynowanie i monitorowanie realizacji zadań programu. Zespół koordynujący może zasięgać opinii specjalistów (doradców, konsultantów) oraz korzystać z dostępnych źródeł informacji w celu dopełnienia wszelkiej staranności w koordynowaniu zadań programu.

Realizując zadanie ujęte w Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Miasta Sosnowca na lata 2024-2027, opracowany został Przewodnik o dostępnych w Sosnowcu formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w załączeniu). Warto podkreślić, że przewodnik, o którym mowa powyżej jest dostępny dla mieszkańców w formie elektronicznej pod podanym niżej linkiem:

<https://www.bip.um.sosnowiec.pl/a,556790,przewodnik-o-dostepnych-w-sosnowcu-formach-opieki-zdrowotnej-pomocy-spoecznej-i-aktywizacji-zawodow.html>

(zakładka „Zdrowie” w Biuletynie Informacji Publicznej).

Powyższy dokument został przekazany w formie papierowej do wszystkich Radnych Rady Miejskiej, celem zapoznania się z ofertą miasta Sosnowiec dla osób potrzebujących w przedmiotowym zakresie.

W dalszej części przedstawiono materiał przygotowany niezależnie przez Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Sosnowcu, w którym zobrazowana została dostępność do świadczeń w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień dla dorosłych w tej placówce.